

به دوا داهاتنى كات له كه له رسته دا^(۱) د . بكر عمر على و د . هوگر محمود فرج

بهشى كوردى / كۆليجى زمان / زانكۆى سلیمانى

پيشه كى

سهره تا به پيويستى نه زانين نه وه روون بكه ينه وه كه لهم دوا يبه دا ژماره يه كه كارى زانستى بو ليكۆئينه وه له كارو ناستى رسته سازى كوردى ته رخان كراو ههر يه كى له و كارانه ش تيشكيان خسته سهر لايه نيكي ناستى رسته سازى ورووناكيان كرده وه ، بو نموونه (محمود فتح الله) له نامه ي ماجستيره كه يدا له باره ي سهر بارو ته واو كه ره به تيروته سه ئى دوا وه (بكر عمر على) يش نامه ي ماجستيره كه ي دهر باره ي په يوه ندى نيوان رسته كان و فريدانى كه ره سته كان و نامرازه كانى به سته ، (كارو نهركى له سينتاكدا) ناو نيشانى نامه كه ي مسته فا زهنگه نه يه و گه ئى زانيارى به دهسته وه داوه و ، (ناديارى) ش ناو نيشانى نامه ي فه ري دون عه بدوله و تيايدا به نه نجامى باش گه يشتووه و ، (شليير مسته فا) ش نامه كه ي سه باره ت / لايه نيكي تى رى رسته سازى كورد يبه كه نه و يش (ناوه لگوزاره) يه نه مه بيچگه له چه ندان كارى تريش^(۲) كه به شيويه كى گشتى زانيار ييان دهر باره ي كارو رسته تيايديه .

تا ئيستا له هيچ كار يكداه به ته واوى سهر ژميرى نه و نامرازانه نه كراوه و به شيويه كه له شيوه كان نه يان برانۆته وه كه نايا چه ند نامراز يان هه يه و كامانه ن ، ههر بو نموونه يه كى له و نامرازانه كه ته نيا له كار يكداه نه بى^(۳) تانيستا نامازى بو نه كراوه ، نامرازى (باوه جوو) ه .

نامرازى باجوو ؛ -

نهم نامرازه له شيومزاري سليمانيدا به كاردى و دوو رسته به يه كه وه ده به ستيتت ، ههر چه نده به كار هينانى كه م بوته وه به لام تانيستا يش به كاردى وهك :

نهم ته له فيزيونه داگير سينه باوه جوو كاره با نييه .

به يانى زوو بچو بو فه رمانگه ، باوه جوو هه ينىيه .

له و نموونانه وه نه وه دهر ده كه وى كه نهم نامرازه له رووى واتاوه له و بارانه دا به كاردى كه قسه كه رى داواى شتيك نه كات ، به لام ههر خوى ، زوو بيري نه كه و يتته وه كه ته گه ره يه كه يان كو سپيك له ريگه دا هه يه بو يه خيرا له داوا كه ي پاشگه ز ده بيتته وه .

سهره تا ؛ نهم باسه پيكه اتتووه له پيشه كيبه كه و چوار به ش ، يه كه م ته رخان كراوه بو گونجاني كار له رسته ي ليكسراودا ، به واتايه كى تر نه و رسته ناسادانه ي كه په يوه ندى نيوان رسته كان يان په يوه ندى به كى سه ربه خو ده بيتت بو هه ريه كى له و نامرازانه ي كه له به ستنى نهم جو ره رسته نده دا كارده كن ، وهك نامرازه كانى (و ، يان ، به لام ، كه چى ، نينجا) .

له بەشی دووهمیشدا گونجانی کار له رستهی ئالۆزدا پیشان دراوه ، که په یوه نډیه کی شوین کهوتوو له نیوان رسته کانیاندا ههیه وکۆمه ئی نامراز نه رکی به ستنی نیوان رسته کان ده بینن وهک نامرازه کانی (نه گهر ، چونکه ، که ، تا ، هه رچه نده ، نه گهر چی ، بۆ نه وهی ، چهنده ، هتد) .

له بەشی سێیه میشدا گونجانی کار له و جوړه رستهکاندا خراوته بوو که جووته نامرازه کان دهیان به ستن به یه که وه وهک نامرازه کانی (یان یان ، نه نه ، چ چ) .

بهشی چواره میش تاییه ته به شیوازی گیرانه وه له زمانی کوردیدا و له کۆتایشدا گرنگترین نه نجامه کانی نه م به سته به چهند خالیک دیاری کراوه .

گرنگی نه م به سته :-

بۆ چونیک هه له ده رباره ی زمان نه وه یه که گوایه زمان هه یه ته واوه و زمانیش هه یه ناته واوه (۴) ، دیاره هه موو زمانیک له ناستی وشه سازیدا که لینی تیدایه به لام هه یه زمانیک له ناستی رسته سازیدا که لینی تیدانییه و به واتایه کی تر هه موو زمانیک ته واوه ، مروف له قسه کردندا نابی دا بهینی وده بیته به رده وام بیته ، بۆ نه وهش ده بیته رسته کان له یه ک بدات به ممش چهند کاریک دینه ناوه وه دهشی کاته کانیان جیاواز بیته .

نه م کارهش ته رخان کراوه بۆ نه م مه به سته ، واته گونجانی کاره کان له گه ل یه که تریدا سه ره رای جیاوازی کاته کانیان ، نه م بواره دا هه ندی کاری تر (۵) به رچاو ده که ون که به شیوه یه کی گشتی زانیارییان نه م باره یه وه تیدایه ، روونتر بلیین ، کاریکمان نییه به تاییه تی ته رخان کرابی بۆ نه م مه به سته ، نه م به سته به فراوانی وه تاییه ت ته رخان کراوه بۆ نه م دیاره یه وه هه ندی له و یاسایانه کی که له کاره کانی تر دا وهک نه گونجان تۆمار کراون لیره دا هه لده وه شیته وه .

وهک ناشکرایه له رسته ی ناساده دا ده بیته دوو (کار) مان هه بیته ، نه و کارانه ش بۆیان هه یه هه ریه که یان له (کات) یکدا روویاندا بیته ، بۆ نه ممش به پیویستمان زانی که نه م نه خشه یه ی خواره وه به خه یه نه وو :-

نه خشه ی هاتن و گونجانی کاته کان له که له رسته دا

رسته ۱ کار		رسته ۲ کار		رسته ۳ کار		رسته ۴ کار	
ساده	۱	پانه بوردوو	۲۰	ساده	۱	پانه بوردوو	۲۰
په رده وای	۲	دووو	۲۱	په رده وای	۲	پانه بوردوو	۲۱
دووو	۳	پانه بوردوو	۲۲	دووو	۳	دووو	۲۲
نزیك (ته واو)	۴	نزیك	۲۳	نزیك (ته واو)	۴	پانه بوردوو	۲۳
ساده	۵	پانه بوردوو	۲۴	په رده وای	۵	نزیك	۲۴
په رده وای	۶	ساده	۲۵	ساده	۶	الزامی (مه رچی)	۲۵
ساده	۷	الزامی	۲۶	دووو	۷	ساده	۲۶
دووو	۸	په رده وای	۲۷	ساده	۸	الزامی	۲۷
ساده	۹	الزامی	۲۸	نزیك	۹	په رده وای	۲۸
نزیك	۱۰	دووو	۲۹	ساده	۱۰	الزامی	۲۹
په رده وای	۱۱	الزامی	۳۰	په رده وای	۱۱	دووو	۳۰
دووو	۱۲	نزیك	۳۱	په رده وای	۱۲	الزامی	۳۱
په رده وای	۱۳	الزامی	۳۲	نزیك	۱۳	نزیك	۳۲
نزیك	۱۴	پانه بوردوو	۳۳	په رده وای	۱۴	پانه بوردوو	۳۳
دووو	۱۵	پانه بوردوو	۳۴	نزیك	۱۵	الزامی	۳۴
نزیك	۱۶	الزامی	۳۵	دووو	۱۶	پانه بوردوو	۳۵
ساده	۱۷	الزامی	۳۶	پانه بوردوو	۱۷	الزامی	۳۶
پانه بوردوو	۱۸	داخوازی	۳۷	ساده	۱۸	داخوازی	۳۷
په رده وای	۱۹			پانه بوردوو	۱۹		

بهشی یه کهم

گونجانی کات له رستهی لیكدراودا

وهك ناشکرایه له زمانی کوردیدا کومه ئی نامرازان هه یه بۆ پیکهینانی رستهی لیكدراو وهك نامرازهکانی (و، بهلام ، که چی ، نینجا ، نهوسا ، هتد .)
لهم به شهدا به شیوهیهکی فراوان گونجانی کات له رستهی لیكدراودا بۆ هه ریهکی لهو نامرازانهی به شداری پیکهینانی رستهی لیكدراو دهکهن ده خهینه روو .

نامرازی - و :-

ساده + ساده	نازاد هات و دانیشته
بهردهوامی + بهردهوامی	من نه خشه کانم دمکیشاو نهویش بویهی دهکرد .
دووور + دووور	من دانیشتهبووم و نهویش پال کهوتبوو .
نزیك + نزیك	نازاد دانیشتهووه نهوزادیش نوستوو .
ساده + بهردهوامی	ریو شوینم بۆ داناو بهیناو بهینیکیش سهرم ئی دهدا .
دووور + بهردهوامی	من دانیشتهبووم و نهویش یاری دهکرد .
بهردهوامی + دووور	نهو یاری دهکردوو منیش یاریم دهکرد .
ساده + رانه بردوو	دهستی پیشوو من خراپ یاریم کردو ئه دهستهش تۆ خراپ یاری دهکهی .
رانه بردوو + ساده	ئه دهسته تۆ خراپ یاری دهکهی و دهستی پیشوش من خراپ یاریم کرد .
بهردهوامی + رانه بردوو	دوینی باوکت هه ره شهی ئی دهکردین و نه مروش تۆ هه ره شه مان ئی دهکهی .
رانه بردوو + بهردهوامی	ئه مرو تۆ هه ره شه مان ئی دهکهی و دوینیش باوکت هه ره شهی ئی دهکردین .
دووور + رانه بردوو	با پیرا نمان نووستبون و ئیمهش ئیمهش هه ره نه وه نده مان پی دهکریت .
نزیك + رانه بردوو	نازاد نووستوو و نهوزادیش یاری دمکات .
رانه بردوو + نزیك	نهوزاد یاری دمکات و نازادیش نووستوو .
رانه بردوو + داخوازی	نانیک دهکرم و ده یخوم .
داخوازی + داخوازی	دابنیشه و قسه مهکه .
الزامی (مهرجی) + الزامی (مهرجی)	ناشتت بگردایه تهوه و له گه ل خوت بتهینایه تهوه .
	به بهراورد کردنی نمونه کان و نهو نه خشه یی له سه ره تای ئه م باسه دا خسته مانه روو تهیننی دهکهن که :
	هه ندی حاله ت پیکه وه ناگو نجین .
	هه ندی حاله تی تر پیچه وانه کانیان ناگو نجین .
	دهبی نه وهش بوتری که ئه م دوو تهیننیهی سه ره وه بۆ هه موو ئه و نامرازانهی که به شداری دروستکردنی رستهی لیكدراو دهکهن هه مان شه و پیوست ناکات هه موو جاری دووباره یان بکهینه وه .

نامرازی - یان :-

ساده + ساده	نانه که ت خوارد یان سه مونه که ؟
بهردهوامی + بهرهوامی	نانی ده خوارد یان یاری ده کرد ؟
دوور + دوور	نامه ی نارد بوو یان بروسکه ؟
نزیک + نزیک	نامانج نووستوو یان دانیشتوو ؟
دوور + بهرهوامی	دوینی نهم کاتانه نوستبویت یان یاریت ده کرد
بهردهوامی + دوور	دوینی نهم کاتانه یاریت ده کرد یان نوستبویت
دوور + بهرهوامی	دوینی نهم کاتانه نوستبویت یان یاریت ده کرد
نزیک + رانه بوردوو	مناله کان دانیشتون یان یاری ده که ن ؟
رانه بوردوو + نزیک	مناله کان یاری ده که ن یان دانیشتون ؟
رانه بوردوو + رانه بوردوو	ده چیت یان ناچیت ؟
الزامی (مهرجی) + الزامی	بم به خشییایه یان بم فرۆشتایه ؟

نامرازی - به لام :-

ساده + ساده	نازاد هات به لام دانه نیش
بهردهوامی + بهرهوامی	من یاریم ده کرد به لام نهو سهیری ده کرد
دوور + دوور	من ده چوو بووم به لام نهو که وتبوو
نزیک + نزیک	مناله کان نووستوو به لام باوکیان دانیشتوو
ساده + بهرهوامی	نهو چهزی له ناههنگ نه بوو به لام خوشکهکانی چه زیان ئی ده کرد
بهردهوامی + ساده	نهو چهزی له ناههنگ نه ده کرد به لام خوشکهکانی چه زیان ئی بوو
دوور + بهرهوامی	نیمه دانیشتبوین به لام نهوان یاریان ده کرد
بهردهوامی + دوور	نیمه یاریمان ده کرد به لام نهوان دانیشتبوون
ساده + رانه بوردوو	دوینی نامه بۆ نووسی به لام نه مرۆ بروسکه ی بۆ ئی ددهم
بهردهوامی + رانه بوردوو	جاران هه موو به غیلیان به ماموستا ده برد به لام نیستا کهس به غیلیان پی نابا
رانه بوردوو + بهرهوامی	نیستا کهس به غیلی به ماموستا نابا به لام جاران هه موو کهس به غیلی پی ده بردن
نزیک + رانه بوردوو	مناله کان نووستوو به لام باوکیان سهیری ته له فیزیون ده کات
رانه بوردوو + نزیک	نازاد یاری ده کات به لام نهوزاد نووستوو
رانه بوردوو + رانه بوردوو	نیستا نا یخوینمهوه به لام شهوی هه مووی له بهره کهم
داخوازی + داخوازی	ومره به لام قسه مه که
الزامی + الزامی	١٦. بانگت بکردنایه به لام به کهسی ترت نهوتایه

ئامرازی - که چی :-

ساده + ساده	هه موویان گه یشتن که چی نه و نه گه یشتن
بهردهوامی + بهرهوامی	هه موومان راماڤ ده کرد که چی نه و گالته ی پی ده کردین
دوور + دوور	له تاوانباره که بیان دابوو که چی نه و ترسابوو
نزیک + نزیک	من خواردوو مه تهوه که چی نه وی گرتوو
ساده + بهرهوامی	خوی چه زی له یاری نه بوو که چی مناله کانی چه زیان ئی ده کرد
دوور + بهرهوامی	نیمه وازمان هینابوو که چی نه و وازی نه ده هینا
ساده + رانه بوردوو	من بی دهنگ بووم که چی نه و بی دهنگ نابی
نزیک + رانه بوردوو	مناله که نووستوو که چی نه و گۆرانی ده لیت
بهردهوامی + رانه بوردوو	جاران هه موو شتیکیان بیکه وه ده کرد که چی نیستا چاره ی یه کتریان ناوی
رانه بوردوو + ساده	نیستا چاره ی یه کتریان ناوی که چی جاران هه موو شتیکیان بیکه وه بوو
رانه بوردوو + بهرهوامی	نیستا چاره ی یه کتریان ناوی که چی جاران له نووستنیشدا له یه کتری جیا نه ده بوونه وه
دوور + رانه بوردوو	کتییکم لیڤه دا دانابوو که چی نیستا دیار نییه
دوور + نزیک	جان تاکه م لیڤه دا دانابوو که چی نیستا دیار نه ماوه
رانه بوردوو + رانه بوردوو	باوکی رازییه که چی دایکی رازی نییه

ئامرازی - ئنجا :-

ساده + ساده	باوکیان نانی خوارد ئینجا مناله کان
بهردهوامی + بهرهوامی	وانه کانیان ده نووسییه وه ئنجا ده نووستن
دوور + دوور	تۆ قسه ت کردبوو ئنجا نه و تووره بوو بوو
نزیک + نزیک	براکه بیان هاتوته وه ئنجا نه م به جی هیشتوون
رانه بوردوو + رانه بوردوو	ناشتی ده که مه وه ئنجا گله یی ئی ده که م
الزامی + الزامی	بت شتایه ئنجا نوتوت بکر دایه
داخوازی + داخوازی	نانه که ت بغۆ ئنجا قسه بکه

لیڤه دا ده بی نه وه پوون بکه یینه وه که به پیویستمان نه زانی نموونه بو ئامرازی (نهوسا) به یینینه وه چونکه هه مان به کاره یینانی ئامرازی (ئنجا) ی هه یه و له زۆربه ی کاتدا له شوینی یه کتری به کاردین

﴿ باوکیان نانی خوارد نهوسا مناله کان ﴾

به شى دووم گونجانی کار له رستهی ئالۆزدا

۱- رستهی شوین كهوتووی پیچهوانهیی :-

ساده + ساده	هەر چه نده دووریش بوو ناسیمه وه
به ردهوامی + به ردهوامی	هه موو جارئ قسه که ی خۆیم ده دایه وه به روویدا هەر چه نده پیشی تووره ده بوو
دوور + دوور	له خه وه نه ساپوون هەر چه نده روژیش هه نه اتبوو
نزیک + نزیک	دۆراندوو یانه هەر چه نده باشیش یارییان کردوو
به ردهوامی + ساده	هەر چه نده نه شم ده ناسی سلوم ئی کرد
ساده + دوور	کفته یه کی تریشیان دامی هەر چه نده دوانی که شم خواردبوو
به ردهوامی + دوور	له دم نه ده کهوت هەر چه نده زوریشیان لیدابوو
رانه بوردوو + رانه بوردوو	هه وائتان ده پرسى هەر چه نده ناشتان ناسى
مه رچى + به ردهوامی	هەر چه نده درهنگ بنووستایه درهنگ له خه وه نه دستا
رانه بوردوو + نزیک	له نینگلیزی ناترسم هەر چه نده تیایدا کهو تووشم

تییینی :- له تاییه تییبه هه ره گرنگه کانی رستهی ئالۆز نه وه یه که نه توانین هەر دوو رسته که واته رستهی سه ره کی و رستهی شوین کهوتوو به نامرازه که وه جی گۆرکی پی بکه یین^(۶) بۆیه پیچهوانه ی هه موو نمونه کان ده گونجین و پیویست ناکات نمونه یان بو به یینی نه وه ، نه م تییینی یه زۆر به ی جۆره کانی تریش له رسته شوین کهو تووه کان وک : (کاتی ، مه رچى ، پیوانه یی ، هویى ... هتد) ده گریته وه .

۲- رستهی شوین كهوتووی کاتی :-

ساده + ساده	که پیشمه ره که کان هیرشیان هینا نه وان رایان کرد
به ردهوامی + به ردهوامی	که نیمه یاریمان ده کرد نه وان نییان تیکده داین
دوور + دوور	که تو دانیشتبوو من نووستبووم
نزیک + نزیک	که نه م نووستوو نه وان به جییان هیشتوو
ساده + به ردهوامی	که له خه وه نه سام به فر ده باری
ساده + دوور	که تو هاتی نه و رویشتبوو
دوور + به ردهوامی	که نیمه دانیشتبووین نه و یاری ده کرد
ساده + رانه بوردوو	که نانه که مم خوارد سه ریان ئی دده م
رانه بوردوو + رانه بوردوو	که بوژ هه لدی تاریکی ده رویتته وه
ساده + داخوای	که نووستم گلز په کان بکوژینه وه
ساده + الزامی	که من رویشتم تویش برۆیشتیتایه

۳- رستهى شوئين كهوتووى مهرجى :- نامرازه كانى - نهگهر - نهگينا :-

ساده + رانه بوردوو	نهگهر نهو رازى بوو منيش رازى ده بم
مهرجى + بهردموامى	نهگهر بم بينيايه قسم لهگهل دمكرد
دوور + رانه بوردوو	نهگهر نووستبوو قسه ناكهم
نزىك + داخواري	نهگهر نووسيووته پيشانمى بده
بهردموامى + بهردموامى	نهگهر دم بينى دوو قسم لهگهل دمكرد
نزىك + رانه بوردوو	نهگهر نهو سه موني كړيووه من نان دمكړم
الزامى + بهردموامى	نهگهر لهگهل نهو ياريمان بكردايه دمتان كرد به ههرا

ليرمدا پيوسته نامازه بو نهوه بگهين كه جگه له نامرازى (نهگهر) هه نلى نامرازى تريشمان هه يه بو دارشتنى رستهى شوئين كهوتووى مهرجى ، لهوانه نامرازه كانى (مهگهر ، نهگينا) يه ، هينانه وهى هه نلى نمونهى تريبى گوى دانه جوړى نامرازه كارىكى دروسته بو نهوى بزائين بهر فراوانى به كارهيناننى رستهى شوئين كهوتووى مهرجى چهنده .

ساده + دوور	۸. ياريتان باش نهكرد نهگينا نيستا بر دبووتانهوه
نزىك + دوور	۹. زوو فرىاي خوږيان كهوتوون نهگينا نيستا هه موويان له ناو چوو بوون
نزىك + بهردموامى	۱۰. زوو فرىاي خوږيان كهوتوون نهگينا هه موويان له ناو ده چوون
نزىك + رانه بوردوو	۱۱. دميكه كړيوومه نهگينا نيستا دست ناكهوى
سارده + بهردموامى	۱۲. زوو دستى خوم وشانده نهگينا نيستا دستم نه دمكوت

۴- رستهى شوئين كهوتووى - هويسى :-

ساده + ساده	قسم لهگهل نهكردن چونكه په لهم بوو
بهردموامى + بهردموامى	بىرم له نيشكردن نه دمكردوه چونكه به بهردموامى پارهيان بو دهناردم
دوور + دوور	تيريان ليدابوو چونكه پارهى پى نه بوو بوو
نزىك + نزىك	چونكه قهت شهرى نه ديوه زيرى كردوه
بهردموامى + ساده	چونكه چاوهرى خرا پتري دمكرد هيج خهفتهى نه خوارد
دوور + بهردموامى	چونكه نانم نه خواردبوو سرم دهيه شا
رانه بوردوو + رانه بوردوو	نامهى بو نانوسم چونكه له خوى بايى دهى
رانه بوردوو + ساده	قسدى لهگهل ناكهم چونكه له خوى بايى بووه
نزىك + رانه بوردوو	چونكه كهوتنى به خوږيوه نه ديوه خهفته زور ده خوات
الزامى + دوور	پارته بو نه بردايه چونكه پارهمان بو برد بوو
الزامى + ساده	پارته بو نه بردايه چونكه پارهى پى بوو

۵- رستهى شوين كهوتووى - نه نجام :-

ساده + ساده	بناغه كهى بى هيژ بوو بويه روو خا
به رده وامى + به رده وامى	خوى ماندوو نه ده كرد بويه دهر نه ده چوو
دوور + دوور	قسه ي پى وتبوو بويه لييدا بوو
نزىك + نزىك	تويه ئى گولاجى خوار دووه بويه مردووه
به رده وامى + ساده	گوى به وانه كانى نه ده دا بويه دهر نه چوو
دوور + به رده وامى	ته نگانه ي ترى زورى دييوو بويه خه مى نه ده خواد
ساده + رانه بور دوو	خوى درزىكى تيذا بوو بويه خه فه تى بو ناخوم
به رده وامى + رانه بور دوو	باوكى يارمه تى زورى ده دام بويه نيستا منيش يارمه تى نه و ده دم
نزىك + رانه بور دوو	دولارى بو هاتووه بويه كه س ناناسى
رانه بور دوو + رانه بور دوو	يارى زور ده كهى بويه قاچت ده يه شى

۶- رستهى شوين كهوتووى - نياز و مه به است :-

ساده + رانه بور دوو	هاتم بو نيهر بو نه وهى كار بكه م
نزىك + رانه بور دوو	هاتووم بو نه وهى تو ببينم
به رده وامى + رانه بور دوو	نانى نه ده خوارد بو نه وهى پاره كو بكا ته وه
دوور + رانه بور دوو	نانه كهى نه خوارد بوو بو نه وهى بو مناله كانى هه ئبگرى
رانه بور دوو + رانه بور دوو	دوو روژ مان ده گر ين بو نه وهى به رمان بدن
داخوازى + رانه بور دوو	بيهيته به شكو به دليان بى
الزامى + الزامى	به اتيتايه به شكو بتبينايه

۸- رستهى شوين كهوتووى - پيوانه :-

ساده + ساده	نه وه ندهى چه نه دا سه رى له هه موومان تيكد
به رده وامى + به رده وامى	نه وه ندهم ليده دا خوى به پيوه نه ده گرت
دوور + دوور	نه وه ندهى خوارد بوو ژانى كرد بوو
نزىك + نزىك	نه وه نده به فر باريوه دنياى دا پوشيوه
ساده + به رده وامى	نه وه ندهم ليذا كافريش به زه يى پيادا ده هاته وه
دوور + ساده	چه ندهم تيا خه رج كرد بوو نه وه ندهى تريشم تيا خه رج كرد
نزىك + به رده وامى	چه ندهم ليداوى نه وه ندهى تريشت ليده دم
به رده وامى + رانه بور دوو	جاران تو چه ندهت ده خوار نيستا من نه وه نده ده خوم
رانه بور دوو + رانه بور دوو	له زستاندا نه وه نده به فر ده بارى دنيا داده پوشى

۸- رسته‌ی شوی، کهوتووی - دهرخه‌ری - :-

ساده + ساده	نهو پیاوه که دوینی بینیمان نه‌مرؤ پؤلیس گرتی
به‌رده‌وامی + به‌ده‌وامی	نهو پیاوه‌ی که سلاوتان لی نه‌ده‌کرد نیستا یارمه‌تی هه‌موو که‌سی ده‌دات
دوور + دوور	نهو پیاوه که یارمه‌تی دابوون ، نه‌یان ناسیوو
نزیك + نزیك	نهو کتیبانه‌ی که هیناوتانن هه‌موویان دراون
دوور + ساده	نهو پیاوه‌ی ماله‌که‌ی سوتاند بوو نه‌مرؤ مرد
ساده + دوور	نهو پیاوه‌ی که دوینی قسه‌مان نه‌گه‌ل کرد ، دوو سال نه‌مه‌ویه‌ر گیرابوو
به‌رده‌وامی + ساده	نهو پیاوه‌ی که چیرۆکه‌کانی ده‌نووسی ، نه‌مرؤ خه‌لاتیکیان دایه
ساده + به‌رده‌وامی	نهو پیاوه‌ی ماله‌که‌ی تالان کرد ، نه‌مرؤ دادگاییان ده‌کرد
نزیك + ساده	نهو پیاوه‌ی که نه‌سه‌ر نهو کورسییه‌ی دانشتوهه ، دوینی ناسیم
ساده + نزیك	نهو پیاوه‌ی هه‌واله‌که‌ی هینا ، نه‌مرؤ نه‌بازار بینویانه
دوور + به‌رده‌وامی	نهو کتیبه‌ی که هینابووت به‌که‌ک‌ک نه‌ده‌هات
به‌رده‌وامی + دوور	نهو جانتایه‌ی پارهمان تیا هه‌لده‌گرت ، زنجیره‌که‌ی شکابوو
نزیك + دوور	نهو تپیه‌ی نه‌مرؤ بردوو یانه‌ته‌وه ، دوینی دؤرا بوون
دوور + نزیك	نهو پیاوه‌ی گره‌وه‌که‌ی بردبو وه ، نه‌مرؤ دؤران‌دویتی
به‌رده‌وامی + نزیك	نهو کابرایه‌ی باست ده‌کرد ، نه‌مرؤ بینویانه
نزیك + به‌رده‌وامی	نهو کورسییه‌ی نه‌سه‌ری دانشتووی ، پار یه‌کی‌کی تر نه‌سه‌ری داده‌نیشت
به‌رده‌وامی + پانه‌بوردوو	نهو بؤ چوونانه‌ی که بانگه‌شه‌ت بؤ ده‌کردن ، نیستا به‌که‌ک‌ک نایه‌ت
نزیك + پانه‌بوردوو	نهو پیاوه‌ی که نه‌وبه‌روهه‌ی دانشتوهه‌ی من نایناسم
ساده + پانه‌بوردوو	نهو کتیبه‌ی دوینی کریت ، من نه‌مخویندوته‌وه
دوور + پانه‌بوردوو	نهو کابرایه‌ی کتیبه‌کانی لی کرپیوویت ، نه‌یناسم
دوور + الزامی	نهو نامه‌یه‌ی که نووسیوووت بتنار دایه
به‌ده‌وامی + الزامی	نهو پارانه‌ی بؤم ده‌ناردیت هه‌لتبگرتنایه
ساده + الزامی	نه‌جیاتی نهو نامه‌یه‌ی بؤت ناردم ، خوت بهاتیتنایه
نزیك + الزامی	نه‌جیاتی نهو بروسکه‌یه‌ی ناردووته ، خوت بچوویتنایه
پانه‌بوردوو + پانه‌بوردوو	نهو کپژه‌ی هه‌لده‌په‌ری ، خوشم نه‌وی

به شى ساييه م
گونجاني كار له گه ل جووته نامرازه كاندا

مه به ست له جووته نامرازه كان نهو نامرازانه يه كه له رسته يه كي ناساده دا دووباره ده بنه وه به واتايه كي تر هه مان نامراز دووباره ده بيته وه وهك نامرازه كانى (يان يان ، نه ته ، چ چ) .

نه وهى جى سهرنجه نه وه يه كه له گه ل نه م نامرازانه دا ديارده ي كهرسه فريدان زور فراوانه بو نمونه :

نامرازى - يان يان :-	يان پاقلاوه بخويان مچه له بى Ø
ساده + ساده	يان منيان بانگ كرد يان تو Ø
به رده وامى + به رده وامى	يان من ده چووم يان نهو Ø
دوور + دوور	يان تو نارد بووت يان نهو Ø
نزىك + نزىك	يان دانيشتووه يان پال كه وتووه
دوور + به رده وامى	نه م كاتانه يان نووستبووين يان دهنووستين
نزىك + پانه بوردوو	يان نارد وىتى يان ده ينىرى
پانه بوردوو + پانه بوردوو	يان من يه م يان نهو Ø
الزامى + الزامى	يان دهرزيبه كت له خوت بدايه يان گولاجيكت بخواردايه

نامرازى - نه نه - :-

ساده + ساده	نه من چووم نه نهو Ø
به رده وامى + به رده وامى	نه من دهمدانده نه نهو Ø
دوور + دوور	نه رايكردبوو نه نهو ناوه شى به جى هيشتبوو
نزىك + نزىك	نه باوكى هاتووه نه دايكى Ø
پانه بوردوو + پانه بوردوو	نه نيشم به تويه نه به نهو Ø
الزامى + الزامى	نه دهرزيت له خوت بدايه نه گولاجت بخواردايه

نامرازى - چ چ - :-

پانه بوردوو + پانه بوردوو	چ نازاد بيت چ نه وزاد Ø
الزامى + الزامى	چ من بوومايه چ نهو Ø

شیوازی گپرانهوه له کوردیدا

مهههست له شیوازی گپرانهوه وتهی راستهوخۆ و نا راستهوخۆیهو تا نیستا له ههندی تیپینی (۷) بهو لاره هیج ناماژیهکی بۆ نهکراوه .

مهههست لهم شیوازه گپرانهوهی یان گهیااندنی قسهی کهسیکی تره ، به واتایهکی تر گهیااندنی قسهی کهسی یهکهه له لایهن کهسیکی ترهوه ونهم کارهش به دوو شیواز نه نجام دهدریت :

که یاندنی قسهکه وهک خۆی ، واته گپرانهوهی قسهکه له سهر زاری کهسی یهکهوه به شیوهیهکی راستهوخۆ وهک : نازاد وتی : بهیانی دهچم بۆ ههولپیر .

کهیااندنی قسهکه بهشیوازی ناراستهوخۆ واته گۆرپینی کهسی یهکهه به کهسی سینهه وهک : نازاد دهیوت که گوايه بهیانی دهچیت بۆ ههولپیر .

نهوهی شایانی باسه له زمانی کوردیدا نهو گۆرانانهی له نیوان نهم دوو شیوازه دا دیته کایهوه هیندی نهو گۆرانانه نییه که له زمانیکی وهک ئینگلیزیدا له نیوان نهو دوو شیوازه دا بهدی دهکرت ، بهلام بهگشتی نهو گۆرانانه لهم چهند خالهی خوارهو دا کۆ دهیتهوه :

۱. پاناوی کهسی یهکهه دهگۆرپ بۆ کهسی سینهه .

۲. (کار) له شیوازی ناراستهوخۆدا یان رابوردووی بهردهوامی دهییت یان رابوردووی نزیک .

۳. کاری رابوردووی ساده له شیوازی راستهوخۆدا بهکاردهینری و له کاتی گۆرپینی رستهکاندا بۆ شیوازی ناراستهوخۆ (کار) ه که دهگۆرپ به رابوردووی بهردهوامی نهگهر قسهکهی کهسی یهکهه له لایهن کهسی دووههوه گهیهنرا ، خۆ نهگهر قسهکهی له لایهن کهسیکی ترهوه گهیهنرا ، له کهسی دووهمی بیستبی نهک له کهسی یهکهه خۆی واته چهند جاریک دوور کهوتنهوه ههییت نهو (کار) ه که دهگۆرپ به رابوردووی نزیک .

۴. له به ستنی رستهکاندا نامرازی (که ، گوايه) به یهکهوه یان جیا جیا زۆر بهکار دهینرین وتایهتن بهم جۆره رستانه بۆ نموونه :

پاستهوخۆ	نازاد وتی : بهیانی دهچم بۆ ههولپیر
ناراستهوخۆ	نازاد دهیوت که گوايه بهیانی دهچی بۆ ههولپیر
پاستهخۆ	نازاد وتی : من له نهوزادم نهداوه
ناراستهوخۆ	نازاد دهیوت که گوايه نهو له نهوزادی نهداوه
	نازاد وتی : پپیری نامهیهکم بۆ نهوزاد نووسی
	نازاد دهیوت که گوايه پپیری نامهیهکی بۆ نهوزاد نووسیوه
	نازاد وتی : نهوزاد نهم نامهیهی نووسیوه
	نازاد وتویهتی که گوايه نهوزاد نهم نامهی نووسیوه

ئەۋەى لە نموونەكانەۋە تېيىنى دەكرىت ئەۋەىە كە :

- ۱- پابوردوۋى بەردەۋامى وراڭە بوردوۋى پېكەۋە دەگۈنجىن .
- ۲- پابوردوۋى بەردەۋامى وراڭە بوردوۋى نىك گۈنجانىان لەگەل يەكدا زۆرە .

ئەنجامەكانى باسەكە

گۈنجان و نەگۈنجانى ئەم كاتانە لەكە ئە رستە يەكدا (رستە يەكى ناسادە دا) ، پەيوەندى بە جۆرى كە ئە رستەكە (لېكدا و يان ئالۆز) ە ۋە نېيە ، بۇ نموونە (دوور + ئىلزامى) لە كوردیدا ناگۈنجىن بە يەكەۋە ، جا رستەكە لېكدا و بى يان ئالۆز .

لە ھەر رستە يەكدا پابوردو + رانە بوردو پېكەۋە بېت كاتى پابوردوۋەكە زاترە .

پابوردوۋى تەۋا (نىك) لەگەل رانە بوردو زۆر دەگۈنجىن بە يەكەۋە ، پابوردوۋى تەۋا + رانە بوردو .

پابوردوۋى تەۋا لەگەل دوور و بەردەۋامیدا زۆر كەم دەگۈنجىن بە يەكەۋە .

لە رستەى شوڭىن كەۋتۋى دەر خەرىدا ھەموو حالەتەكان يان كاتەكان پېكەۋە دەگۈنجىن .

بە پى ئەۋ خشتە يەى لە باسەكەدا ھاتوۋە ئەۋ نموونانەش كە بۇ يەكە يەكەى نامرازەكان ھاتوۋە بە روۋنى دەرەكەۋى كە كام نامرازە يان گروپە بەكار ھىنانىان زياترە و چالاكتەرە .

پەراۋىزەكان

- ۱- ئەم زاراۋىە لە جىياتى رستەى ناسادە بەكار ھاتوۋە ئەۋەى شاپەنى باسە ، پەيوەندى ئىۋان رستەكان لەگەل رستەدا يان پەيوەندى يەكى سەرىە خۇ دەبى ، يان ناسەرىە خۇ .
- ۲- مەبەست لە كۆمە ئە كارىكى ترە كە سەبارەت بە سىنتاكسى كوردى نوسراۋن ۋەك (سىنتاكسى رستەى سادە) كە (د. كوردستان موكريانى) نوسىۋىتى و ھەر ۋەھا (رىز بوۋنى كەرسەكان لە رستەى كوردیدا) كە نامە يەكى ماجستىرە و لەلايەن (ئاۋاز ھەمە صديق) ە ۋە نوسراۋە .
- ۳- بىكر عمر على ، بەستن وكرتاندىن لە كوردیدا ، نامەى ماجستىر ، ۱۹۹۲ .
- ۴- دىقىد كرىستال ، (و) سعید الغانمى ، ۳۰ .
- ۵- مەبەست لە نامەى ماجستىرەكەى (مستەفا زەنگەنە) يە كە لە ژنر ناۋ نىشانى (كارۋنەركى لە سىنتاكسدا) يە ، لا ۹۱-۶۵ .
- ۶- يەككە لە تايىبە تىبە ھەرە گرنگەكانى رستەى ئالۆز ئەۋەىە كە رستە بەستراۋەكان ، بە نامرازەكەۋە پاش و پىش دەكەن بۇ نموونە :

رستەى (۱) نامراز رستەى (۲)

من يارىم دەكرد ، كە نازاد ھات (بەردەۋامى + سادە)

بەردەۋامى سادە

که نازاد هات ، من یاریم دهکرد (ساده + بهردهوامی)

ساده

بهردهوامی

لهو نموویهوه نهوه دهر دهکهوی که نهگهر دوو (کار) ی جیباواز له (کات) دا گونجان بهیه کهوه نهوا به
پنجهوانه شهوه ههر دهگونجین ، به پینی نهو جیگورکنیهی رستهکان ، نه مه له رستهی لیکراودا روونادات .
٧- فهریلون عهبلول ، کاری رانه بوردوی ئیلزامی له رستهی کوردیدا ، ١٦٧ .

سه رچاوه کان

به کوردی :

- ١) ابراهیم عزیز ، هه ندی ئامرازی سینتاکسی له زمانی نه دهیی ئیمروی کوردیدا ، نه مانه تی گشتی روشنبیری
ولاوان ، ١٩٨٠ .
- ٢) بکر عمر علی ، بهستن و کرتانن له کوردیدا ، نامه ی ماجستیر ، ١٩٩٢ .
- ٣) کوردستان موکریانی ، سینتاکسی رستهی ساده ، دهزگای روشنبیری ویلاوکردنه وهی کوردی ، ١٩٨٦ .
- ٤) مستهفا زهنگه نه ، کار و نه رک له سینتاکسدا ، نامه ی ماجستیر ، ١٩٨٩ .
- ٥) نسرین فخری و کوردستان موکریانی ، ریزمانی کوردی زانکۆی سه لاهه ددین ، ١٩٨٢ .
- ٦) فهریلون عهبلول ، کاری رانه بوردوی ئیلزامی له رستهی کوردیدا ، گۆقاری زانکۆی سه لاهه ددین ، ١٩٩٤ .

به عهرهبی :

- ١- دیقید کریستال ، (و) سعید الفانمی ، اللغة علماء مقالات فی علم اللغة الحدیپ ، الموسوعه الصغیره ، دار الشؤون الثقافیه
العامه ، ١٩٨٦ .

(توافق أزمنة الافعال في الجمل الغير البسيطة)

يتناول البحث الافعال من حيث توافق أزمنتها في الجمل الغير البسيطة ، من المعلوم بأن كل جملة غير البسيطة تحتوى على فعلين ويكون لكل منها زمنه الخاص به ومغايرا مع الآخر ، وكمثال على هذا يمكن أن يكون زمن الفعل الاول في الجملة الاولى ماضيا والثانى مضارعا .

علما بأن زمن الفعل الماضى في اللغة الكردية له اربعة صيغ مختلفة منها البسيط + المستمر + البعيد + التام وهنا نحاول الاجابة على السؤال الآتى والذي هو : هل يجوز بأن يكون في جملى غير البسيطة زمن احد الافعال فيها (ماضى بعيد) والثانى (ماضى مستمر) .

تناول هذا البحث بصورة مفصلة هذه الحالة مستشهدا بأمثلة توضيحية كما يجب أن لايفيب عن باننا بأن هذا الموضوع لم يبحث فيه سابقا وماكتب عنه لايتعدى الأ بضعة ملاحظات هنا وهناك . وفي الخاتمة ادرجت النتائج في عدد من النقاط .

Agreement of verb tenses in compound sentences

The paper deals with verbs from the perspective of their tense agreement in compound sentences , we know that every compound sentence from another's , for example the tense of the first verb in the first sentence may be " past " and the second " present "

Given that past simple tense in kurdish has four different forms") simple , continuous , far , perfect . "we , hereby attempt an answer to the following question:

Is it possible for a compound sentence to contain a verb in the far past as a second in the continuos past?

The paper deals , in details , with this case , giving illustrative examples , however we must point out that this topic has not been touched upon previously , and all that has been written on it is no more than sporadic remarks .

Finally , the writer gives a list of the conclusions he has drawn .